

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det i lagen om grundläggande utbildning tas in en bestämmelse om elevkår. Den nya bestämmelsen skall stärka elevkårsverksamheten och ange elevkårens uppgifter på en allmän nivå. Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2007.

MOTIVERING

1. Nuläge

Ett av målen i regeringens politikprogram för medborgarinflytande är att förbättra medborgarnas möjligheter till samhällspåverkan. Ett centralt mål är att skolan och läroanstalterna stöder utvecklingen till ett aktivt och demokratiskt medborgarskap i enlighet med principen om livslångt lärande. I syfte att uppnå detta mål innehåller genomförandeplanen för politikprogrammet en utmaning som handlar om att utveckla elevkårsverksamheten i den grundläggande utbildningen och gymnasierna så att den utgör en del av det kommunala systemet för deltagande och påverkan. Utvecklingsarbete på riksnivå har utförts bl.a. inom ramen för undervisningsministeriets projekt Engagerade elever – en samverkande skola, som pågått sedan början av 2005.

Enligt 14 § 3 mom. i grundlagen skall det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällsrelaterad verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Bestämmelser om jämlikhet finns i grundlagens 6 §, där det i 2 mom. sägs att barn skall bemötas som jämlika individer och att de skall ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. I enlighet med bestämmelsen i 14 § 3 mom. i grundlagen skall det skapas goda förutsättningar för medborgarbildning, medborgarverksamhet och

medborgarinflytande. När nämnda bestämmelse granskas tillsammans med 6 § 2 mom. i grundlagen åläggs det allmänna att sörja också för barns och ungdomars möjligheter till samhällspåverkan.

Till skillnad från gymnasielagen (629/1998) innehåller lagen om grundläggande utbildning (628/1998) inga bestämmelser om elevkårsverksamhet eller motsvarande verksamhet som hänför sig till elevernas skolgemenskap. Huruvida elevkårsverksamhet ordnas i den grundläggande utbildningen och hur den ordnas beror på utbildningsanordnaren.

År 2005 utredde Utbildningsstyrelsen elevkårsverksamheten i den grundläggande utbildningen (Perusopetuksen oppilaskunta-toiminnan kartoitus 2005, Moniste 9/2006). Enligt utredningen förekom elevkårsverksamhet i 91,7 procent av årskurserna 7–9 i de finskspråkiga skolor som svarade på enkäten, i 44,6 procent av enhetsskolorna och i 11,1 procent av skolorna med årskurserna 1–6. Av de svenskspråkiga skolorna i enkäten hade alla nio skolor med årskurserna 7–9 elevkårsverksamhet, medan 26,4 procent av skolorna med årskurserna 1–6 och 28,6 procent av enhetsskolorna hade elevkårsverksamhet.

Enligt utredningen var elevkårsstyrelsernas verksamhet regelbunden. Elevkårens uppgav att de särskilt kunnat påverka arrangemangen för temadagar, temaveckor

och fester samt skolmiljön, men att påverkningsmöjligheterna i fråga om skolans ordningsregler och verksamhets- eller läroplanen var mindre. Av kommentarerna i enkäten framgick det att elevkårsverksamheten ansågs vara viktig och en sammanhållande faktor för alla elever i skolan.

2. Föreslagna ändringar

I syfte att öka deltagandet bland grundskolans elever och i enlighet med politikprogrammet för medborgarinflytande föreslås det att till lagen om grundläggande utbildning fogas en ny paragraf där det föreskrivs om elevkåren. Bestämmelsen skall gälla alla utbildningsanordnare som avses i lagen om grundläggande utbildning och de elever i sådan undervisning som avses i samma lag.

Syftet med bestämmelsen är att understryka vikten av elevernas deltagande och deras påverkningsmöjligheter samt att förenhetliga verksamheten i elevkårerna. Genom bestämmelsen åläggs utbildningen anordnarna inte att ordna elevkårsverksamhet. Elevkåren skall enligt förslaget inte heller vara ett förvaltningsorgan i skolan.

Utbildningsanordnaren beslutar hur elevkåren organiseras och om den är gemensam med en eller flera andra skolor eller verksamhetsenheter. Det ankommer också på utbildningsanordnaren att besluta hur elevkårens verksamhet ordnas utgående från elevernas ålder och förutsättningar samt

de lokala förhållandena. Utbildningsanordnaren skall också fatta beslut om sådana handledande och stödande åtgärder som gäller elevkårsverksamheten.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga statsfinansiella konsekvenser. Kostnadsverkningarna för den enskilda utbildningsanordnaren beror på hur anordnaren ordnar elevkårsverksamheten. Det är utbildningsanordnarens sak att besluta hur elevkårsverksamheten ordnas och vilka personal- och andra resurser som används för den.

Den föreslagna bestämmelsen understryker vikten av elevkårsverksamhet när det gäller att förbättra elevernas delaktighet, påverkningsmöjligheter och möjligheter att bli hörda. Elevkårsverksamheten kan vid sidan av medborgarinflytande och deltagande också bidra till ökat välbefinnande i skolan.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisningsministeriet.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2007.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till lagen av den 21 augusti 1998 om grundläggande utbildning (628/1998) en ny
 47 a § som följer:

47 a §

Elevkår

En skola enligt 6 § 2 mom. kan ha en
 elevkår som består av skolans elever. Dess
 uppgift är att främja samarbetet mellan
 eleverna och öka elevernas
 påverkningsmöjligheter och delaktighet i
 frågor som gäller dem.

Beslut om organiserandet av elevkårens
 verksamhet fattas av utbildningsanordnaren.
 Verksamheten i elevkåren ordnas med
 beaktande av elevernas ålder och
 förutsättningar och de lokala förhållandena.
 Elevkåren kan vara gemensam för flera andra
 skolor eller verksamhetsenheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Tarja Filatov